

Katse tulevaisuuteen ja kasvuun

Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän
vaihtoehtobudjetti vuodelle 2016

www.kd.fi

Kristillisdemokraattinen
eduskuntaryhmä

Sisällysluettelo

	Johdanto: Katse tulevaisuuteen ja kasvuun	sivu 2
1.	Pieneläkeläisiä, lapsiperheitä ja kaikkein köyhimpiä on autettava	3
2.	Työllisyyttä palkkatuilla, yritystoiminnalla ja nuorten oppisopimuskoulutuksella	6
3.	Työllisyyttä harmaan talouden torjunnalla	7
4.	Työllisyyttä tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toimintaa lisäämällä	8
5.	Terveyshaittojen vähentäminen tuo suuria säästöjä	9
6.	Uusiutuvan energian investoinnit liikkeelle kotitalouksissa ja maataloilla	10
7.	Tietojärjestelmissä on lopetettava tuhlaus	11
	Yhteenvetotaulukko	12

Johdanto: Katse tulevaisuuteen ja kasvuun

Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti on tulevaisuuteen katsova ja kasvuun panostava esitys. Haluamme muuttaa sellaisia hallituksen säästöesityksiä, jotka lisäävät pidemmällä aikavälillä yhteiskunnan kustannuksia ja sosiaalista eriarvoisuutta.

Esityksemme muuttaa säästöjen painotuksia ja korjaa erityisesti koulutukseen, tutkimukseen, työttömyyden hoitoon sekä perusturvaan tehtyjä heikennyksiä sekä pienituloisiin ja perheisiin kohdistuvia leikkauksia. Säästöesityksemme kohdistuvat valtionhallinnon päällekkäisyyksien purkuun ja ICT-toimintojen järjeistämiseen. Verotuksen painopiste on haittaverojen nostamisessa sellaisilla aloilla, jotka ohjaava kansanterveyttä terveempään suuntaan ja vähentävät sosiaali- ja terveysmenoja.

Emme esitä tässä tilanteessa hallitusta suurempia leikkauksia kokonaisbudjettiin mutta emme myöskään lisää velanottoa. Kristillisdemokraattinen vaihtoehto luo toivoa paremmasta ja on samalla hallituksen esitystä oikeudenmukaisempi.

Talouden kireästä tilanteesta johtuen muutokset hallituksen esitykseen eivät voi olla suuruusluokaltaan kovin isoja. Siksi on keskitytty mahdollisimman tehokkaiisiin toimiin, jotka paikkaavat hallituksen esityksen suurimpia virheitä. Korostamme sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja sen estämistä, että pienituloimpiin kohdistuvat leikkaukset lisäävät menoja pitkällä aikavälillä.

1. Pieneläkeläisiä, lapsiperheitä ja kaikkein köyhimpiä on autettava

- (1.1) Eläkeläisten asumistuen leikkaus perutaan kokonaan 31 Me
- (1.2) Takuueläkkeeseen tehdään lisäkorotus 15 Me
- (1.3) Lääkekorvausten leikkaukset perutaan ja maksukattoa alennetaan 49 Me
- (1.4) Yksityisten terveystalouksien kela-korvausten puolitus perutaan 35 Me
- (1.5) Keliakiaa sairastavien ruokavaliokorvauksen poisto perutaan 10 Me
- (1.6) Päivähoidon ja peruskoulujen ryhmäkokoja pienennetään 50 Me
- (1.7) Uskonnollisten yhdyskuntien yhteiskunnallista työtä tuetaan 0,5 Me
- (1.8) Kehitysyhteistyön kansalaisjärjestöjen avustusten leikkaus perutaan 50 Me
- (1.9) Joukkoliikenteen palveluja ostetaan 10 Me
- (1.10) Autoveron alennus perutaan osittain +60 Me

Kristillisdemokraattien mielestä on väärin maksattaa laman kustannukset kaikkein vähäosaisimmilla. Se on myös taloudellisesti heikosti perusteltua, sillä nämä leikkaukset tuovat hyvin todennäköisesti lisäkustannuksia lyhyellä tai pitkällä aikavälillä. Eläkeläisten asumistuen poisto, lääkekorvausten leikkaus, yksityisten terveystalouksien kela-korvauksen puolitus ja muut vanhenevaan väestöön kohdistuvat leikkaukset voivat yhteisvaikutuksina tuoda suuria ongelmia. Yhä useampi joutuu turvautumaan toimeentulotukeen.

Hallituksen esittämät leikkaukset johtavat myös lapsiperheiden kohdalla yhteisvaikutuksiin, joista ei ole tehty perusteellista arviota. Ryhmäkokojen kasvattaminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa heikentää sitä pohjaa, jolle lasten tulevaisuus rakentuu. Työntekijöiden vähentäminen kasvatuksesta lisää työttömyyskustannuksia. Kehitysyhteistyövarojen leikkaus jopa osuu omaan nilkkaan, sillä se lisää maailman kaikkein köyhimpien ihmisten ongelmia kiihdyttäen Eurooppaan suhtautuvaa valtaisa muuttoliikettä.

Pienituloisiin eläkeläisiin kohdistuvia leikkauksia peruttava

- 1.1 Hallituksen talousarvioesityksessä esitetään eläkeläisten siirtämistä yleisen asumistuen piiriin, jolloin eläkeläisten oikeus saada asumistukea heikkenee. Erityisesti muutos koskettaisi yksinasuvia ikäihmisiä. Se ajaisi monet eläkeläiset turvautumaan toimeentulotukeen. Esitämme eläkeläisten asumistuen säilyttämistä ennallaan, mikä merkitsee ensi vuonna 31 miljoonan euron säästövaikutuksen perumista.
- 1.2 Takuueläkelain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan eläkkeensaajan toimeentulo maksamalla hänelle valtion varoista eläkettä, jos hänen eläkkeensä eivät muutoin riitä kohtuulliseen toimeentuloon. Täyden takuueläkkeen saavat vain ne, joilla ei ole mitään muita eläkkeitä. Muut eläkkeet vähennetään takuueläkkeen täydestä määrästä. Hallitus esittää takuueläkettä korotettavaksi 23 euroa/kk. Korotuksen jälkeenkin takuueläkkeen määrä ei riitä turvaamaan eläkkeensaajan toimeentuloa takuueläkelain tarkoituksen mukaisesti, joten tarvitaan lisäkorotus. Määrärahan 15 miljoonan euron lisäkorotuksella voitaisiin takuueläkettä korottaa vielä noin 10 euroa/kk. Yli 100 000 suomalaisen ostovoiman parantaminen piristäisi myös kotimaista kysyntää.

Sairaiden tukemisesta ei pidä leikata

- 1.3 Hallitus esittää lääkekorvausmenojen vähentämistä yhteensä 49 miljoonalla eurolla. Vähennyksestä 26 miljoonaa euroa muodostuu lääkekorvausjärjestelmän rakenteellisesta uudistamisesta siten, että lääkekustannusten osalta otetaan käyttöön alkuomavastuu ja lääk-

keiden peruskorvausta korotetaan 40 prosenttiin. Tähän rakenteeseen KD ei esitä muutosta, eli alkuomavastuu säilyisi ja lääkkeiden peruskorvaus nousisi. KD esittää, että alkuomavastuun kautta vapautuvat määrärahat kohdennetaan lääkekorvausten vuosittaisen maksukaton alentamiseen. Näin yhteiskunnan tuki kohdentuisi nykyistä paremmin säännöllistä, pitkäaikaista lääkehoitoa tarvitseville. Tämä helpottaisi muun muassa monien ikääntyneiden ihmisten taloudellista tilannetta. KD esittää myös lääkekorvausten lisäleikkauksen peruuttamista.

- 1.4 Hallitus ehdottaa lääkäripalkkioista ja hammaslääkäripalkkioista sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia alennettavaksi hallitusohjelman mukaisesti 35 miljoonaa euroa. Pohjalla ovat jo kehyksiin tehdyt aiemmat vähennykset.

Näin suuri leikkaus yksityisistä lääkäripalveluista maksettaviin korvauksiin voi aiheuttaa kansalaisten hakeutumista entistä suuremmissa määrin julkisen terveydenhuollon piiriin ja siten ruuhkauttaa perusterveydenhuollon palvelut. Lopulta kustannus on saatua säästöä suurempi. KD esittää leikkauksen perumista.

- 1.5 Keliakiaa sairastavat ovat voineet hakea ruokavaliokorvausta gluteenittoman ruokavalion aiheuttamista lisäkustannuksista. Hallitus esittää korvauksen lakkauttamista.

Keliakia on vakava perinnöllinen sairaus, jonka ainoana hoitona on elinikäinen gluteeniton tai luontaisesti gluteeniton erityisruokavalio. Ruokavalio on keliakikon lääke. Yhteiskunnan tehtävänä on huolehtia, että sairaudesta kärsivällä on oikeus tasavertaiseen ja kohtuuhintaiseen ruoan saantiin. KD esittää, että erityisruokavalion aiheuttamia lisäkustannuksia korvataan keliakikoille edelleen 10 miljoonalla eurolla.

Päivähoidon ja peruskoulujen ryhmäkoot tulee säilyttää kohtuullisina

- 1.6 Valtion talousarvioesityksessä leikataan kuntien valtionosuuksia varhaiskasvatuksen osalta 6,5 miljoonaa euroa. Leikkaus perustuu ryhmäkokojen kasvattamiseen nykyisestä 21 lapsesta 24 kokopäivähoitoa saavaan lapseen. Ryhmästä vastaisi edelleen kolme aikuista. Ryhmäkokoja voitaisiin edelleen suurentaa osa-aikahoidossa olevilla lapsilla, joiden määrä tulee kasvamaan varhaiskasvatusoikeuden rajauksen seurauksena.

Liian suuret lapsiryhmät heikentävät mahdollisuuksia lapsen yksilölliseen kohtaamiseen, huomioimiseen sekä kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Vaikutukset ulottuvat pitkälle lapsen myöhempään elämään heikentäen mm. koulumenestystä. Lopulta säästö tuo lisäkustannuksia, kun ennaltaehkäisevän varhaisen tuen vähentyessä joudutaan raskaisiin korjaaviin toimenpiteisiin. KD esittää 6,5 miljoonan euron palauttamista kuntien varhaiskasvatukseen maksettavaan valtionosuuteen yli kolmevuotiaiden lasten enimmäisryhmäkokojen pitämiseksi ennallaan.

Vuodesta 2010 lähtien on osoitettu valtion erityisavustusta perusopetuksen opetusryhmien pienentämiseen, mutta ensi vuonna hallitus haluaa poistaa nämä varat. Pienempi opetusryhmä lisää opettajan mahdollisuuksia oppilaan yksilölliseen kohtaamiseen sekä kehityksen ja oppimisen tukemiseen. KD esittää avustusten säilyttämistä ja osoittaa tarkoitukseen 43,5 miljoonaa euroa.

Uskonnollisia yhdyskuntia tuettava diakoniatyössä

- 1.7 Valtionhallinnon selvitysten mukaan rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien yhteiskunnallista työtä on syytä tukea aivan kuten evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitoa. Uskonnolliset yhdyskunnat tekevät tärkeää diakoniatyötä mm. syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä lasten, nuorison ja lapsiperheiden tukemiseksi. Ne tarvitsevat toiminnassaan toimitiloja, kokoontumispaikkoja, kurssikeskuksia yms., joiden hankkiminen, ylläpitäminen ja kunnostaminen vaativat ilman verotusoikeutta toimivilta yhdyskunnilta suuria ponnistuksia. Kun rahoitus perustuu suurelta osin vapaaehtoistyöhön ja lahjoitukseen, rakennusten kunnossapitoon ym. liittyvät maksut voivat nousta tuloihin nähden varsin suuriksi. Joissakin tapauksissa esteettömyys ja turvallisuus vaativat tiloissa lisäjärjestelyitä. Hallituksen esityksessä tuki on liian vähäinen suhteutettuna näiden yhteisöjen jäsenmäärään ja työn laajuuteen. KD esittää 500 000 euron lisätukea.

Kehitysyhteistyö vähentää pakolaisuutta

- 1.8 Talousarvioesityksessä kansalaisjärjestöjen tekemän kehitysyhteistyön rahoitusta leikataan 43 % eli noin 49 miljoonaa euroa. Mittavat leikkaukset kehitysyhteistyöhön ovat muutoinkin kohtuuttomia, mutta iskevät pahimmin juuri kansalaisjärjestöjen työhön. Satoja tuhansia, jopa miljoonia maailman kaikkein köyhimpiä ihmisiä auttavat järjestöt joutuvat irtisanomaan jopa puolet työntekijöistään. Hankkeita joudutaan jättämään äkisti kesken, ja jo tehty työ uhkaa valua hukkaan.

Kansalaisjärjestöt ovat kohdemaan kulttuurin ja olosuhteiden asiantuntijoita. Niiden antama apu kohdentuu muiden muassa koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen kautta suoraan kohdemaan kaikkein köyhimmille kansalaisille ja auttaa heitä nousemaan köyhyydestä. Järjestöjen tekemä kehitysyhteistyö on kevyesti hallinnoitua, tehokasta ja siksi rahoituksen painopistettä tulee siirtää juuri näihin hankkeisiin.

Kehitysyhteistyön kautta voidaan vähentää myös oman maamme kansalaisiin kohdistuvia uhkia, kuten terrorismin uhkaa, huume- ja ihmiskauppaa, pandemioita sekä pakolaistulvaa. Kehitysyhteistyöhön esitetyt leikkaukset romuttavat turvapaikanhakijoiden auttamisen lähtömaissa. KD esittää 50 miljoonaa euroa leikkausten peruuttamiseksi.

Joukkoliikenteen palveluiden karsinta on haitallista

- 1.9 Hallituksen esittämä leikkaus joukkoliikenteen palvelujen ostamiseen heikentää niiden elinoloja, joilla ei ole varaa tai muutoin mahdollisuutta omaan autoon. Palveluverkon, kuten koulu- ja terveyskeskusverkon karsiminen lisää etäisyyksiä palvelupisteisiin, mutta harvenevat linja-autovuorot eivät mahdollista joukkoliikenteen käyttöä.

Joukkoliikenteen merkitys kasvaa, kun isoissa kasvukeskuksissa asuntojen hinnat nousevat korkealle ja väestökeskuksia kasvaa suunnitelmien mukaisesti junaratojen varsille. Leikkaukset junien kaukoliikenteen tuista kohdistuvat tämän kehityksen kannalta epäsuotuisasti ja lisäksi lisäävät henkilöautoilla liikkumista ja siten liikenneneruuhkia ja päästöjä.

Joukkoliikenteen palvelujen säilyminen on sosiaalisesti ja ekologisesti tarpeen ja KD esittää tarkoituksen 10 miljoonaa euroa.

2. Työllisyyttä palkkatuilla, yritystoiminnalla ja nuorten oppisopimus-koulutuksella

- (2.1) Starttirahoja ja palkkatukia lisätään 30 Me
- (2.2) Nuorisotakuu – oppisopimuskoulutukseen panostetaan 20 Me
- (2.3) Nuorisotakuu - etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajoja jatketaan 7,5 Me
- (2.4) Luodaan uusi yrittäjävähennys 5 % 131 Me
- (2.5) Yrittäjävähennyksen investointivaikutuksesta lisätään verotuloja +25 Me
- (2.6) Kaikkien vaihtoehtobudjetin esitysten työllistävän vaikutuksen (5000-8000 htv) kautta lisätään verotuloja ja vähennetään työttömyysturvan kustannuksia +49 Me

Työttömiä työnhakijoita työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuun 2015 lopussa 346 700. Ennusteiden mukaan työttömyys kasvaa edelleen ensi vuonna. Erityisesti nuorten työttömyyden kasvu vaatii pikaisia toimenpiteitä. Työllistämiseen suunnattuja määrärahoja on kuitenkin jo vähennetty ja hallitus on leikkaamassa 50 miljoonaa euroa työllisyysmäärärahoista.

- 2.1 KD panostaa hallitusta enemmän työllisyyteen. Lisämäärärahan tarve koskee erityisesti palkkatukia ja aloittaville yrittäjille myönnettäviä starttirahoja. Työttömyyden pitkittämisen sijaan tulee tukea aktiivisia toimia, joilla madalletaan kynnyksiä itsensä työllistämiseen yritystoiminnan kautta tai mahdollistetaan palkkatuen turvin työelämään pääsy tai paluu pitkän työttömyyden tai muun syyn vuoksi. Palkkatuki toimii jatkeena työkokeiluille, kuntouttavalle työtoiminnalle, työllisyyspoliittiselle koulutukselle ja oppisopimuskoulutukselle. Palkkatukeen ja starttirahoihin KD kohdentaa 30 miljoonan euroa.
- 2.2 Hallitus on lopettamassa osana nuorisotakuuta olleen nuorten aikuisten osaamisohjelman, samoin nuorten aikuisten mahdollisuus päästä oppisopimuskoulutukseen heikkenee. KD esittää, että nuorisotakuun toteuttamista sekä siihen kuuluvaa panostusta oppisopimuskoulutukseen jatketaan 20 miljoonan euron panostuksella.
- 2.3 Nuorisotakuun toteuttamiseksi edellinen hallitus lisäsi nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön rahoitusta. Nyt uusi hallitus on leikkaamassa tätä rahoitusta 7,5 miljoonaa euroa. Etsivä nuorisotyö sekä työpajatoiminta ovat juuri sellaista ennaltaehkäisevää toimintaa, johon laitettu panostus tulee moninkertaisena takaisin. KD esittää 7,5 miljoonan euron määrärahan palautusta nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön.
- 2.4 Hallitusohjelmassa on mainittu 5% yrittäjävähennys, mutta sitä ei ole ensi vuoden talousarviossa. Pienet yritykset kuitenkin luovat tarvittavat työpaikat tilanteessa, jossa julkinen sektori ja suuret yritykset karsivat henkilöstöään. Jotta saataisiin lisää yksityisiä investointeja, on pienyrittäjien verotusta kevennettävä. 5% yrittäjävähennyksen kustannusarvio on 131 miljoonaa euroa.
- 2.5 On kohtuullista odottaa, että jo ensimmäisenä vuotena pienyrittäjien lisääntyvät investoinnit tuovat 25 miljoonaa euroa lisää verotuloja valtiolle.
- 2.6 Panostuksilla aktiivisiin toimiin vähennetään työttömyyttä ja työttömyysturvatukia. KD:n vaihtoehtobudjetin kaikkien esitysten työllistävä yhteisvaikutus on 5000–8000 henkilötyövuotta. Tämä lisää verotuloja ja vähentää vastaavasti työttömyyskustannuksia KD:n arvion mukaan 49 miljoonalla eurolla.

3. Työllisyyttä harmaan talouden torjunnalla

- (3.1) Tullin henkilöstöresursseja lisätään 3 Me
- (3.2) Verohallinnon henkilöstöresursseja lisätään harmaan talouden torjuntaan 10 Me
- (3.3) Poliisin henkilöstöresursseja lisätään harmaan talouden torjuntaan 7 Me
- (3.4) Arvioitu tulojen lisäys harmaan talouden torjunnan tehostamisesta +145 Me

Hallitusohjelmassa pyritään saavuttamaan 150 miljoonan euron lisätulot yritysveropohjaa tiivistämällä ja kitkemällä harmaata taloutta. Jotta tämä saavutettaisiin, tulee lisätä resursseja harmaan talouden torjuntaan, mutta hallitus ei tätä esitä. KD esittää lisähenkilöstön palkkaamista 20 miljoonalla eurolla, mikä mahdollistaisi hallituksen toivoman lisätulon jo ensi vuonna. Kertaluontoisten sakkojen ja rangaistusverojen lisäksi näin lisätään pelotevaikutusta ja sitä kautta myös edistetään vapaata ja rehellistä kilpailua.

3.1 Panostukset Tullin suorittamaan valvontaan ja rikostutkintaan palautuvat moninkertaisesti yhteiskunnalle kerättyjen maksujen ja sakkojen sekä lisääntyneiden verotulojen muodossa. Alkoholin matkustajatuonnin hillitseminen on tästä hyvä esimerkki. Syksyllä 2014 Tulli otti käyttöön EU:n määrittelemät oman käytön ohjerajat alkoholin matkustajatuonnissa ja tehosti matkustajatuonnin valvontaa. Vuonna 2015 alkoholin laittoman maahantuonnin hillitsemiseen osoitettiin lisämääräraha, jolla mm. palkattiin lisähenkilöstöä Helsingin satamaan. Näillä toimenpiteillä matkustajatuonti on kääntynyt laskuun ensimmäistä kertaa vuosiin. Tullivalvontaa on tarvetta tehostaa myös internetin kautta tapahtuvan alkoholi-juomien tilaamisen osalta. KD:n vaihtoehtobudjetin esittämät korotukset alkoholin ja tupakan verotukseen edellyttävät toiminnan tehostamista edelleen. Tulli tarvitsee lisäresursseja myös muuhun toimintaansa, kuten laittomien tuotteiden maahantuonnin paljastamiseen ja harmaan talouden torjuntaan. KD esittää Tullin määrärahoihin kolmen miljoonan euron korotusta.

3.2 Harmaan talouden torjumisessa verotarkastajien lisääminen sekä poliisien ja tullin henkilöstön lisäys tuo siihen käytetyt varat moninkertaisesti takaisin. Viime kaudella talousrikostutkinnassa takaisin saadun rikoshyödyn määrä kasvoi verrattain pienellä panostuksella 15 miljoonalla eurolla vuodessa. Tarkastustoiminta tuotti vuonna 2013 kolme- tai nelinkertaisesti henkilöstön palkan. Verotarkastusten rooli on merkittävä ja osuus rikoskohteiden kohdevalinnassa on yli 90%. Sen sijaan, että verotarkastajien määrää vähennettäisiin, tulee verotarkastajien määrää lisätä varsinkin rakennusalaalla tehtävään reaaliaikaiseen valvontaan ja sähköisen kaupan valvonnassa.

Verotarkastukset parantavat rehellisen yritystoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä. Verovalvonta estää yhteiskunnallisten tukien väärinkäyttöä ja kansainvälistä veronkiertoa. Lisäpanostuksilla, toimintaa helpottavilla lainsäädäntömuutoksilla ja tarkastustoiminnan aktiivisella kehittämisellä saadaan moninkertainen tuotto lisääntyvien verotulojen muodossa. KD esittää 10 miljoonan euron panostusta verohallintoon erityisesti verotarkastajien palkkaamiseksi.

3.3 Poliisin asema harmaan talouden vastaisessa työssä on keskeinen. Poliisin suorittamaan talousrikostutkintaan sekä yhteistoimintaan muiden viranomaisten kanssa tarvitaan riittävä määrä henkilöstöä, eikä toimintaa pidä heikentää talousarvioesityksessä.

Lisähenkilöstön palkkaamiseksi tulee Poliisin toimintamenoihin osoittaa korvamerkitty ja pysyvä lisärahoitus harmaan talouden torjuntaan. KD esittää tarkoitukseen 7 miljoonaa euroa.

- 3.4 Lisäpanostuksilla, toimintaa helpottavilla lainsäädäntömuutoksilla ja tarkastustoiminnan kehittämällä saadaan moninkertainen tuotto lisääntyvien verotulojen muodossa. KD:n esittämällä 10 miljoonan euron panostuksella verohallintoon voidaan saada kymmenkertainen tuotto. Tehokas harmaan talouden vastainen työ tuottaa voi KD:n arvion mukaan 145 miljoonaa euroa.

4. Työllisyyttä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa lisäämällä

- (4.1) Määrärahaa lisätään Tutkimus- ja kehittämiskeskus VTT Oy:lle 10 Me
- (4.2) Määrärahaa lisätään Innovaatorahoituskeskus Tekesille 25 milj. (1,5 Me ja 23,5 Me)
- (4.3) Korkeakoulujen määrärahojen karsiminen kohtuullistetaan 40 Me
- (4.4) Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan rahoituksen lisäys kohtuullistetaan -5 Me vähennys
- (4.5) Strategisen tutkimusrahoituksen (Strategisen tutkimuksen neuvosto) lisäys kohtuullistetaan -10 Me vähennys
- (4.6) Tki-toiminnan lisäyksistä seuraa lisää patentteja, tuotteita, yrityksiä ja verotuottoja +40 Me

Edellisestä isosta lamasta selvittiin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostusten kautta. Samoin tulisi tehdä nyt, mutta talousarvioesityksessä koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuu kohtuuttoman rajuja leikkauksia. Kipeästi kaivattuun tuottavuushyppyyn tarvitaan uusia innovaatioita ja uusia osaajia, joita ei synny ilman tutkimuksen ja koulutuksen resursseja. Hallituksen kärkihankkeisiin kohdennetut lisäpanostukset eivät korvaa perusrahoituksen vajausta. Monet korkeakoulut ovat jo ilmoittaneet henkilöstön YT-neuvotteluista ja irtisanomispaineista. KD:n mielestä hallituksen yliopistojen perusrahoitukseen kaavailemat leikkaukset ovat liian rajuja ja siksi esitetään leikkauksen puolittamista tutkimus- ja koulutustoiminnan turvaamiseksi.

- 4.1 Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukeminen on ensiarvoisen tärkeää juuri niinä aikoina, kun tavara- ja palveluvientimme tarvitsee uusia menestyviä tuotteita. Kun VTT on ollut merkittävässä roolissa vientiyritysten innovaatioissa, yritysten liikevaihto on kasvanut 26%, pk-yrityksillä jopa 44%, ja tuottavuus ja henkilöstön määrä ovat kasvaneet. VTT:n heikentämisen sijaan sitä tulee vahvistaa.
- 4.2 Myös Innovaatorahoituskeskus Tekesin myöntövaltuuksien leikkaus kohdistuu kielteisesti VTT:n toimintaan. Tekesin mukaan yhteisvaikutus julkisiin tutkimusorganisaatioihin on miinus 102 miljoonaa euroa, joka vastaa yli 1670 henkilötyövuoden kustannuksia. Välillisesti leikkaus vähentää pk-yrityksiltä 23 miljoonaa euroa, joka vastaa yli 360 henkilötyövuoden kustannuksia. Tekesin innovaatorahoituksen avustuksiin esitetyt leikkaukset merkitsevät, että jää syntymättä satoja uusia tuotteita ja palvelutuotetta, satoja patentteja ja opinnäytetöitä sekä kymmeniä pilotti- ja demolaitoksia. Nämä ovat erittäin tärkeitä erityisesti pienten kasvuyritysten kannalta. Panos-tuotos suhteen kannalta ajatellen tulee lisätä tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoitusta eikä karsia sitä.
- 4.3 Hallituksen leikkaukset kohdistuvat raskaasti korkeakouluihin. Helsingin yliopistossa käynnistettiin yt-neuvottelut 1200 työntekijän vähentämiseksi vuoteen 2020 mennessä. Yt-neuvotteluja on käynnistetty myös Itä-Suomen ja Oulun yliopistoissa ja Tampereen ja Lappeenrannan teknillisissä yliopistoissa. Leikkaukset koskevat niin opetusta kuin tutkimusta.

KD esittää, että korkeakouluille palautetaan osa leikatuista varoista, 40 miljoonaa euroa, tutkimustoiminnan turvaamiseksi.

4.4 ja 4.5

Hallitus esittää määrärahojen siirtoja monelta hyvin toimivalta ja kansantalouden kannalta tärkeältä tutkimuslaitokselta uusiin yhteiskunnallisiin tutkimushankkeisiin ja -ohjelmiin. KD ei pidä perusteltuina hallituksen esittämiä suuria siirtoja näiltä teknisiltä tutkimusaloilta Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaan ja strategiseen tutkimuksen neuvostolle. KD kohtuullistaisi niitä ja suuntaisi varat takaisin talouden kannalta tärkeämpään työpaik-koja luovaan innovaatiotoimintaan. Näin saataisiin osarahoitus, 15 miljoonaa euroa.

- 4.6 KD arvioi, että hallitusta 75 miljoonaa euroa suuremmalla panostuksella työllisyyttä palvelevaan tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoimintaan sekä korkeakouluissa että tutkimuslaitoksissa saadaan lisää useita satoja patentteja, satoja uusia tuotteita ja yrityksiä. Arvio perustuu niihin tietoihin, joita on esimerkiksi Tekesin rahoittaman toiminnan tuloksista. Verotulojen arvioidaan lisääntyvän 40 miljoonaa euroa.

5. Terveyshaittojen vähentäminen tuo suuria säästöjä

- (5.1) Tupakkaveroa korotetaan esitettyä nopeammalla aikataululla, arvioitu tulojen lisäys +70 Me
(5.2) Alkoholijuomaveroa korotetaan +60 Me

Hallitus kaavailee lisätuottoja vuonna 2019 tupakan verotuksesta 270 Me. Jos ajatellaan kansanterveyttä, olisi alkoholi- ja tupakkaverotusta syytä kiristää nopeammalla aikataululla. Korkeampi hinta vähentäisi tupakoinnin ja alkoholin yhteiskunnalle aiheuttamia kustannuksia. Tullin määrärahojen korottaminen ehkäisisi vastaavasti tupakan ja alkoholin laitonta maahantuontia.

- 5.1 Tupakointi aiheuttaa työnantajalle arviolta noin 2000 euron kustannukset tupakoivaa työntekijää kohden vuodessa. Tupakoinnin aiheuttamat kustannukset ovat 1,5-2 miljardia euroa vuodessa. Kustannuksia syntyy menetetyistä elinvuosista, sairauksien hoidosta, työstä poissaoloista, sairauskorvauksista, tupakkataukojen aikana tekemättömästä työstä, tulipaloista, roskaamisesta ja tupakansavun rajaamisesta tupakointitiloihin. Kansanterveyden kannalta tupakan kulutuksen vähentäminen on kannattava sijoitus. Erityisesti on kohdistettava toimet siihen, että nuoret eivät aloita tupakanpolttoa. Tupakkalain uudistuksessa erilaiset nuorille suunnatut maustetut nikotiinipitoiset tuotteet on saatava tiukan sääntelyn ja verotuksen piiriin, mukaan luettuna sähkö tupakka. Mikäli hallituksen vaiheittaisen tupakkaveron korotuksen neljäs 1.7.2017 alkavaksi suunniteltu vaihe aikaistettaisiin, saataisiin KD:n esittämä 70 miljoonan euron lisäverotulo.
- 5.2 Vuosittain alkoholin käytöstä aiheutuvat aiheutuu 4–6,5 miljardin haittakustannukset. Kunnat joutuvat maksamaan tästä noin neljänneksen. Alkoholin kulutukseen vaikuttaa keskeisimmin saatavuus ja hinta. Alkoholijuomaveron korotuksella saataisiin kulutusta vähemmän, mutta silti lisää verotuloja valtiolle. KD esittää, että verotuloja kerättäisiin 60 miljoonaa euroa hallituksen esitystä enemmän.

6. Uusiutuvan energian investoinnit liikkeelle kotitalouksissa ja maataloilla

- (6.1) Tuki kotitalouksille uusiutuvan energian hankintoihin 15 Me
- (6.2) Tuki uusiutuvan energian investointeihin 15 Me
- (6.3) Uusiutuvaan energian investointien tuoma verotulojen lisäys +10 Me
- (6.4) Tuuli-, vesi- ja ydinvoimaloiden ansiottoman voiton vero (windfall-vero) +50 Me

Uusiutuvaa energiaa entistä paremmin hyödyntäviä laitteita on viime vuosina kehitetty merkittävästi eteenpäin. Alaan suuntautuva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyö on tuottamassa uusia parannuksia. Ne soveltuvat entistä paremmin myös sähköenergian tuotantoon ja sähkön ja lämmön yhteistuotantoon. Saavutamme yhteiskuntana merkittäviä etuja lisäämällä uusiutuvan energian hyödyntämistä: vähennämme tarvetta energian tuontiin eli lisäämme omavaraisuutta, edistämme kiertotaloutta, torjumme ilmastonmuutosta ja kehitämme uusia vientituotteita.

- 6.1 Energia-avustuksilla tuetaan toimenpiteitä, joilla parannetaan energiataloutta tai otetaan lämmityksessä käyttöön uusiutuvaa energiaa. Tukea myönnetään vain pientaloille, tuki on vahvasti harkinnanvarainen ja tulorajat ovat tiukat. Avustusta saa enintään 25 prosenttia laite- ja tarvikkehankintojen kustannuksista. Työkustannusten osuuteen voi saada kotitalousvähennystä.

Muiden muassa aurinkoenergiaa hyödyntävät ratkaisut ovat tulleet taloudellisesti entistä kannattavammiksi. Monissa kunnissa rakennusmääräykset asettavat niille turhia esteitä ja käytännöt tulee yhtenäistää. Tilannetta voidaan helpottaa jo sillä, että katon suuntaiset aurinkopaneelit ja -keräimet vapautetaan lupavaatimuksista muutoksella maankäyttö- ja rakennusasetukseen.

Kotitalousvähennystä investoinneista uusiutuvaan energiaan tulisi saada myös muihin kuin pientaloihin. Uusiutuvan energian investointeja voidaan lisätä myös helpottamalla harkinnanvaraisen energia-avustuksen tulorajoja. Moni harkitsee kotinsa energiaremonttia ja KD:n esittämä 15 miljoonan euron lisätuki kannustaisi investoimaan.

- 6.2 Hallituksen kärkihankkeisiin kuuluu biotalouden edistäminen ja hallitus esittää 20 miljoonan euron panostusta uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointitukeen. Rahoitus on riittämätön. Maatilatason ja sitä suuremmilla yksiköillä on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia lisätä uusiutuvan energian hyödyntämistä, mutta usein ei ole varaa investointeihin. 10–20% investointituki kannustaisi investoinnit liikkeelle. Esimerkiksi bio-kaasulaitoksia voisi syntyä lisätuen avulla paljon nykyistä nopeammalla tahdilla. Aurinkopaneelien kehittyminen tekee niistä entistä kannattavamman investointikohteen. Hakevoimaloilla voidaan tehdä kannattavasti yhdistettyä lämmön- ja sähköntuotantoa. KD esittää 15 miljoonaa euroa uusiutuvan energian investointitukeen.
- 6.3 Kun sekä kotitalouksien tasolla, että maatilojen tasolla ja sitä suuremmissa yksiköissä saadaan tukirahalla yksityiset investoinnit liikkeelle, syntyy työtä sekä laitteistojen rakentamisen että käytön ajalle. KD arvioi, että näistä saatu verohyöty ensimmäisenä vuonna on 10 miljoonaa euroa.
- 6.4 Kun 2004 tehtiin päätös päästökaupasta, syntyi tilanne, jossa sähköenergian hinta nousi ja päästökaupan ulkopuoliset vesi- ja ydinvoimalat saivat ansiotonta hyötyä, koska hintajärjestelmän takia nekin saavat korkeampaa hintaa tuottamastaan sähköstä. Kataisen hallitus

teki esityksen nk. windfall-verosta, jolla osa tästä arvonnoususta pyrittiin leikkaamaan valtiolle.

Kataisen hallituksen esitys ei kuitenkaan edennyt, koska komissio ei saanut valmiiksi arviotaan siitä, onko esitys tukisääntöjen mukainen. Mikäli komission arvio on myönteinen, on windfall-vero syytä toteuttaa. Kataisen hallituksen esittämä veromalli tosin olisi kohdistunut liian painotetusti vanhoihin vesivoimaloihin, siksi KD esittää, että painopiste windfall-verotuksessa siirrettäisiin vanhoihin ydinvoimaloihin. Näin kerättäisiin 50 miljoonan euron verotulot.

7. Tietojärjestelmissä on lopetettava tuhlaus

- (7.1) Digitaalisten sisältöjen ja julkisten tietojärjestelmien kehittämiseen 15 Me
- (7.2) Valtion ICT-menojen vähentäminen keskittämällä hallintoa ja hankintaa +55 Me

Kun Kataisen hallituksen kaudella selvitettiin tietotekniikkamenoja, uutisoitiin, että valtio panee it-hankkeisiin ja tietokoneohjelmistojen käyttömaksuihin yhteensä noin kaksi miljardia euroa vuodessa. Yli miljoonan euron it-hankkeita oli 1,1 miljardin euron edestä, lisäksi ohjelmistojen käyttömaksuihin meni 750 miljoonaa euroa vuodessa. Näissä on paljon säästökohteita.

- 7.1 On entistä johdonmukaisemmin päästävä tilanteeseen, jossa eri julkiset toimijat tekevät yhteishankintoja. Hankinnoissa ei pidä teknisesti sitoutua yhteen toimittajaan, eikä isoihin hankinta-, käyttö- tai päivityskustannuksiin. Hankinnat tulee tehdä siten, että avointa järjestelmää voi rakentaa ja täydentää usea kotimainen toimija. Tulee lisätä panostuksia järjestelmien yhteensovittamiseen ja avoimiin rajapintoihin, erityisesti kehitystyöhön avoimiin lähdekoodien pohjalta.

Mikäli mahdollista, tulisi hankkia vain avoimen lähdekoodin ohjelmistoja. Maailman levinnein käyttöjärjestelmä GNU/Linux on jo pitkään ollut käytettävissä. Ohjelmien lisensseistä ei tarvitse maksaa mitään, ja ainoa käyttökustannus on käyttäjätuki. Ulkomaisten ohjelmistovalmistajien suljettujen tuotteiden käyttöä tulee vähentää, sillä suljettu lähdekoodi altistaa vakoilulle ja vaarantaa kansalaisten yksityisyyden.

Eri kuntien, sairaanhoitopiirien ja valtion virastojen ohjelmien tulee pelata yhteen ja ymmärtää ongelmitta toisiaan. Niiden tulee tallentaa tieto avointen standardien mukaisesti. Tällöin tiedonsiirto helpottuisi, eikä ohjelmiston tilannut julkinen taho jää yksittäisen ohjelmistotoimittajan kuristusotteeseen.

- 7.2 Ohjelmistojen yhteishankinnoilla säästettäisiin jo paljon. Eri ministeriöiden, kuntien, sairaanhoitopiirien tieto- ja viestintätekniikkamenoja tulee vähentää keskitetyllä ohjauksella. Kaikki julkiset tieto- ja viestintätekniikan hankkeet tulee kerätä yhtenäisen hallinnon alle. Hallintoon tulee kerätä alan huippuosaajat.

KD:n mielestä tarvitaan enemmän valtion keskitettyä tietojärjestelmien hankintojen ja uusimisen ohjausta ja kehittämistä. KD arvioi, että 15 miljoonan euron panostuksella saadaan ICT-menoissa 50 miljoonan euron säästövaikutus.

KD:n vaihtoehtobudjetti 2016

Tulolisäykset verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen	milj. e
Työllistävän vaikutuksen kautta lisätään verotuloja ja vähennetään kustannuksia	49
Yrittäjävähennyksen investointivaikutuksesta lisätään verotuloja	25
Arvioitu verotulojen lisäys uusiutuvan energian investointien kautta	10
Arvioitu verotulojen lisäys harmaan talouden torjunnan tehostamisesta	145
Tki-toiminnan lisäyksistä seuraa lisää patenteja, tuotteita, yrityksiä ja verotuottoja	40
Tupakkaveroa korotetaan esitettyä nopeammalla aikataululla	70
Alkoholijuomaveron korotus	60
Tuuli-, vesi- ja ydinvoimaloiden ansiottoman voiton vero (windfall-vero)	50
Autoveron alennus perutaan osittain	60
Valtion ICT-menojen vähentäminen keskittämällä ja kehittämällä hankintaa	55
Valtioneuvoston tutkimus- ja kehitysrahoitusta lisäys kohtuullistetaan	5
Strategisen tutkimusrahoituksen lisäys kohtuullistetaan	10
Yhteensä tulonlisäykset ja säästöt	579

Menolisäykset verrattuna hallituksen talousarvioesitykseen	milj. e
Luodaan uusi yrittäjävähennys 5%	131
Kehitysyhteistyön kansalaisjärjestöjen avustusten leikkausten peruminen	50
Poliisin henkilöstöresursseja lisätään harmaan talouden torjuntaan	7
Verohallinnon henkilöstöresursseja lisätään harmaan talouden torjuntaan	10
Tullin henkilöstöresursseja lisätään	3
Digitaalisten sisältöjen ja julkisten tietojärjestelmien kehittäminen	15
Uskonnollisten yhdyskuntien yhteiskunnalliseen työhön	0,5
Päivähoidon ja peruskoulujen ryhmäkokoja pienennetään	50
Nuorisotakuu - oppisopimuskoulutukseen panostetaan	20
Korkeakoulujen määrärahojen karsiminen kohtuullistetaan	40
Nuorisotakuu - etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajoja jatketaan	7,5
Joukkoliikenteen palvelujen osto	10
Määrärahaa lisätään Innovaatorahoituskeskus Tekesille	25
Määrärahaa lisätään Tutkimus- ja kehittämiskeskus VTT Oy:lle	10
Starttirahoja ja palkkatukia lisätään	30
Lisätään tukea uusiutuvan energian hankkeisiin	15
Lääkekorvausten leikkauksien peruminen	49
Yksityisten terveystalouksien kela-korvausten puolitus perutaan	35
Takuueläkkeen lisäkorotus	15
Eläkeläisten asumistuen leikkauksen peruminen	31
Keliaakikoiden ruokavaliokorvauksen poiston peruminen	10
Kotitalouksille uusiutuvan energian investointeihin ja energian säästöön	15
Yhteensä menolisäykset ja verokevennykset	579

Yhteensä menolisäykset ja verokevennykset	579
Yhteensä tulonlisäykset ja säästöt	579
Muutos verrattuna valtion talousarvioon	0